

DINCOLO DE ORIZONT

AVENTURI EXTREME

LA CAPĂTUL LUMII

RICHARD PARKS

împreună cu Michael Aylwin

PREDA PUBLISHING
DISCOVER THE STORY

1

Un agorafob nu are ce căuta pe vârful unui munte. Și nici la capătul pământului. În aceste locuri, orizontul se întinde până departe, mai departe decât oriunde altundeva. Dacă ești aici, aproape că poți vedea dincolo de orizont. Din acest motiv, cred că te apropie de planetă și, cumva, de tot ceea ce există mai presus de noi. Trebuie să faci un efort de voință pentru a accepta această idee, poate la fel de mare ca efortul de a ajunge, fizic, acolo. Mă rog, aproape la fel de mare.

E ciudat, așadar, faptul că drumul meu a început într-o cămăruță, pe când zăceam suferind în gherele agorafobiei. Acum privesc acea cameră ca pe un tunel, un pasaj de trecere care m-a condus de la existența mea anterioară, aceea de jucător profesionist de rugby, către albul strălucitor al munților, către sălbăticie și necunoscut. Am dus o luptă îngrozitoare acolo, sfâșiat de ideea că toată cariera mea se terminase, încercând să îmi controlez temerile care fuseseră întotdeauna prezente, dar care acum ieșeau la suprafață cu încăpățănare și amenințau să mă scufunde în neant.

Frica m-a însoțit la fiecare pas de-a lungul carierei mele. La început, victoria era pe primul loc, însoțită, pe plan secundar, de

teama de eșec. Dar pe măsură ce m-am maturizat (cu alte cuvinte, am pierdut de câteva ori) teama de a nu greși, de a nu fi doborât și, mai ales, de a nu-mi dezamăgi coechipierii s-a intensificat. În acea cameră am realizat cât de mult mă afectase acea teamă, câtă energie îmi consumase. Și câtă limitare personală adusese cu ea, să lași ca orizonturile tale să se îngusteze în acest fel. De ce să te sperii de ceva ce poate nu vei face niciodată, doar pentru că ți-e prea teamă? Sigur, ai toate motivele să te temi, dar numai de provocările pe care le-ai acceptat deja, pe care ai hotărât că le vei înfrunta.

Niciun sportiv nu știe cum va reacționa la finalul carierei. Mulți nici măcar nu iau în calcul această idee. Eu m-am gândit de câteva ori la ea, dar nu la modul serios. Era prea înfricoșător. În plus, într-un sport precum rugby-ul, dacă te gândești prea mult la asemenea lucruri devii vulnerabil și asta chiar îți poate aduce sfârșitul. E mai bine să nu te gândești. În sportul de performanță, totul este pre-aranjat pentru tine: un mediu elitist, o rutină viguroasă care îți controlează viața, o direcție clară și un scop. Nu trebuie decât să te concentrezi pe următoarea sesiune de antrenament, pe următorul meci.

Oh, dacă ar putea să dureze pentru totdeauna! Și uneori chiar simți că s-ar putea întâmpla asta. Dar la un moment dat trebuie să accepți ideea sfârșitului – poate chiar la următorul antrenament sau următorul meci.

Sfârșitul carierei mele a venit brusc și fără drept de apel. M-am trezit blocat într-o realitate străină, fără nicio posibilitate de întoarcere. Și, după cum s-a dovedit, n-am reacționat prea bine, închizându-mă în acea cămăruță timp de trei săptămâni. Singura dată când am ieșit a fost pentru o operație la umărul distrus, care-mi pusese capăt carierei.

Era o cameră rece și străină, într-o casă cu două dormitoare pe care părinții mei o închiriaseră în Newport, pe perioada cât își renovau noua casă. Cu câteva săptămâni în urmă, când ne mutasem aici, eu o alesesem, camera din spate. Habar nu aveam

că urma să devină propriul meu purgatoriu, o punte între viața pe care o avusesem înainte și ceea ce mă aștepta în continuare.

Îmi amintesc bine camera aceea. Pereții goi erau albi și netezi. Patul pe care stăteam întins era alb. Șifonierul de la picioarele patului era alb. Singura fereastră avea vedere spre un versant abrupt al dealului pe care era construită casa. Când am îndrăznit să privesc afară, casele de pe strada vecină păreau că se strâng laolaltă și se holbează la mine, așa că țineam mai mereu draperiile trase. Pe podea, bagajele mele erau pline cu echipamente de rugby, rămășițele singurei vieți pe care o cunoscusem. Iar acum toate acestea păreau de prisos.

Ce am făcut acolo atâta timp? Nimic. Cel puțin, nimic constructiv. Frica și auto-disprețul pluteau în aer. Spre sfârșit, am început să citesc o carte. Aveam și un laptop cu o conexiune la internet dureros de lentă. Și mai aveam (încă mai am) un tatuaj pe brațul stâng. Împreună, aceste elemente aveau să mă târască afară din startea de agorafobie și depresie în care mă scufundasem. Până atunci însă, am îndurat emoțiile și gândurile care nu-mi dădeau pace, cercetând pereții în speranța că voi găsi o crăpătură în care să mă vâd, sau vreun cusur cu care să mă identific.

Mă durea umărul și nu puteam să îl folosesc, așa că mă trezeam de fiecare dată când mă întorceam de pe-o parte de alta. La câteva zile după operație, a venit timpul să renunț la bandaj și să încep exercițiile de recuperare, dar nu reușeam să-mi găsesc motivația. Ce rost mai avea? Cariera mea era terminată.

Părinții mei mă verificau din când în când. Erau îngrijorați, dar nu mă presau și nu mă forțau să fac nimic. Mă lăsau în pace. Dar gândul că se aflau dincolo de acea ușă albă era singurul confort de care m-am agățat pe parcursul celor 21 de zile, deși eram incapabil emoțional să îi las înăuntru. În ciuda faptului că aveam 31 de ani, nu era mare diferență între mine și adolescentul care cândva nu voia să iasă din camera lui. Poate că situația dificilă în care mă aflam era mai serioasă, emoțiile mai

intense, gândurile mai întunecate și mai înfricoșătoare, dar la prima vedere reacția era aceeași.

Totuși, eu nu realizez asta. Când mă simt vulnerabil am tendința să mă închid în mine. Acum la fel, mă retrăsesem într-o peșteră imaginară și nu voiam, sau nu puteam, să accept pe nimeni acolo. Mama și tata știau acest lucru.

Astăzi îmi dau seama, deși atunci nu aveam nicio idee, că în subconștient asociaz sfârșitul carierei în rugby cu sfârșitul vieții. De aceea nu aveam curajul de a confrunta această idee. Fusesse întotdeauna ca o umbră întunecată care îmi dădea târcoale. Așa că o ignorasem. Următoarea sesiune, următorul meci. Nu uita că ești indestructibil.

Atunci când mă întorsesem în Țara Galilor pentru a începe sezonul 2007, eram mai concentrat ca niciodată. Poate prea concentrat. Poate chiar disperat. Îmi pierdusem oarecum perspectiva. Întreaga mea carieră de jucător, întreaga mea viață de adult era acum pusă la bătaie în acest contract de doi ani oferit de echipa Dragons din Newport, orașul meu natal din Țara Galilor.

Eram disperat – da, acesta este cuvântul potrivit – să joc din nou pentru Țara Galilor. Îmi câștigasem ultima dintre cele patru selecții în 2003 și de atunci jucasem altundeva, mai întâi în Leeds, oraș pe care îl îndrăgeam tare mult, apoi în Perpignan, Franța, unde avusesem un an dificil. Acum mă întorceam acasă. Împlinisem 30 de ani cu câteva săptămâni înainte de începerea sezonului. Niciodată nu mă preocupase vârsta, dar poate că această schimbare evidențiază faptul că aceea urma să fie ultima mea șansă.

Am jucat mai bine ca niciodată. Antrenorul meu, Paul Turner, îmi spunea că oficialii naționalei galeze vorbeau despre mine. Din pricina Cupei Mondiale, în toamna aceea nu aveam meciuri internaționale, dar părea că sunt din nou în atenția oamenilor care contau. Aproape că uitasem de umbra care-mi dădea târcoale prin minte.

Apoi, o accidentare la genunchi de Boxing Day¹ m-a ținut departe de teren câteva luni și astfel am fost absorbit de abisul care mă va conduce în camera din casa părinților mei, un an și jumătate mai târziu. Nu-mi erau străine accidentările și de fiecare dată mă întorsesem mai puternic, însă de data aceasta era ceva diferit. În adâncul sufletului, știam că trupul și mintea mea nu sunt așa cum trebuie. Am fost mereu un pacient groaznic, dar acum eram și panicat. Mă străduiam din greu să îmi recuperez condiția fizică, dar simțeam că mă sufoc ori de câte ori mă gândeam la zilele și săptămânile prețioase care treceau pe lângă mine. Nu acesta fusese planul; nu pentru asta mă întorsesem acasă.

Dar accidentarea aceea s-a dovedit a fi doar începutul. În cel de-al doilea meci din sezon, împotriva echipei Llanelli Scarlets, pe când încercam să intru în posesia mingii, am fost lovit dintr-o parte de un adversar și aruncat la pământ. Am simțit o durere ascuțită în umăr. Mai târziu am aflat că am o subluxație, adică o dislocare parțială. În cazul de față, capul humeral împinsese prin alunecare o bucată de cartilaj în afara capsulei articulare.

Ideea unei noi accidentări era de neimaginat. Nu se putea! Încă nu câștigasem a cincea selecție la națională, iar acesta era al doilea an în care mă străduiam să obțin asta.

Am continuat să joc restul meciului, restul lunii și luna următoare. Durerea nu mă deranjase niciodată. Ca să fiu sincer, toată lumea știa că mă hrănesc cu ea, că mă motivează mai mult decât orice altceva. Nu sunt masochist, dar îmi place să simt că lupt cu propriile limite, și uneori asta înseamnă durere. În plus, dacă joci rugby profesionist, te obișnuiești cu durerea.

Dar, în ciuda faptului că durerea era oarecum suportabilă, mișcările mele se deteriorau, așa că până la sfârșitul lunii

¹ Sărbătoare care are loc pe 26 decembrie, a doua zi de Crăciun, când slujbașii și negustorii primesc, în mod tradițional, cadouri de la șefii sau angajatorii lor. Aceste cadouri sunt cunoscute sub numele de Christmas Box (cutia de Crăciun). Este sărbătorită în Marea Britanie, Canada, Australia, Noua Zeelandă, Hong Kong, Kenya, Africa de Sud, Jamaica și alte foste colonii britanice (n.r.).

octombrie nu îmi mai puteam ridica brațul decât până la nivelul umărului. Asta chiar era o problemă, la fel și nenumăratele sedative pe care le luam. Am făcut o radiografie, care a dezvăluit gravitatea situației. Bucata de cartilaj desprinsă plutise prin cavitate și, pentru că eu continuasem să joc, ajunsese prin alte zone și ciupise de ici de colo. Așa că acum aveam câteva bucăți de cartilaj care pluteau de colo colo și o zonă a umărului în care oasele se atingeau între ele – ceea ce explica de ce nu mă puteam mișca.

Panica mea se intensifica pe măsură ce mobilitatea umărului se înrăutățea. Eram din nou în locul în care mă aflasem cu un an în urmă, atunci din pricina genunchiului. Acum aveam nevoie de operație. Geoff Graham era unul dintre cei mai reputați ortopezi specializați în afecțiunile umărului și curând aveam să ne cunoaștem foarte bine. M-a programat pentru o procedură numită microfraktură, în care aveau să perforzeze osul, ceea ce urma să stimuleze creșterea cartilajului fibros. Acest cartilaj nu este la fel de puternic precum cel hialin, din care sunt făcute articulațiile, dar intervenția este destul de răspândită în rândul sportivilor. În plus, procedura era recunoscută ca fiind una de succes la genunchi, dar mai puțin la umăr. Însă dacă aveam de gând să continui să joc, era singura opțiune.

Când m-am trezit din anestezie, Geoff mi-a spus că operația decursese bine. Dar situația era mai gravă decât crezuse. Eram amețit de la anestezie, dar chiar și dacă nu aș fi fost, mă îndoiesc că aș fi putut digera spusese lui. Pentru că pur și simplu nu voiam să știu. Am ascultat tot ce mi-a spus și am acceptat la nivel rațional – după care am ascuns informația într-un colțișor al minții și nu m-am mai gândit la ea.

Ceea ce te motivează într-un sport ca rugby-ul nu este rațiunea. Deși cântăresc bine lucrurile înainte de a lua o decizie, sunt un om care-și ascultă inima. În definitiv, dacă ți-ai trăi viața urmându-ți rațiunea, nu ai mai juca rugby deloc. Nu ai da cu oamenii de pământ în fiecare sâmbătă. Sau, dacă ai face-o, ar însemna că ai probleme serioase!

În ciuda analizei și a pregătirii, când ești sportiv de performanță nu are rost să gândești prea mult – mai ales atunci când nu îndrăznești să confrunți gândul respectiv. Nu aveam timp să mă îngrijorez cu privire la condiția mea. Întotdeauna fusesem indestructibil. Totul avea să fie bine.

Am jucat din nou spre sfârșitul lunii februarie și a fost în regulă. În această etapă a sezonului, cu campionatul Six Nations pe drum, apoi etapele europene și cupa, calendarul competițional e destul de haotic. Am jucat în singurul nostru meci din martie, apoi în următorul, de la începutul lunii aprilie. Ceva nu era în regulă, dar nu știam exact ce anume. Tot timpul avusesem dureri. Nu era nimic nou, însă acum ceva era diferit. Poate doar cuvintele lui Geoff, care mă măcinau. Sau poate că eram bântuit de premoniția sfârșitului care se apropia.

Pe 26 aprilie 2009, într-o duminică, am jucat un meci împotriva echipei Connacht. Nu îmi amintesc prea bine cum s-a întâmplat. Îmi amintesc doar trosnitura, pocnitura și scrâșnitura. Am auzit, am simțit și am știut. Cu cinci minute înainte de finalul meciului, am ieșit de pe terenul de rugby pentru ultima oară.

M-am programat la Geoff de îndată ce am putut, adică abia miercurea următoare. Dan Martin, medicul echipei Dragons, m-a însoțit. Îmi amintesc câteva detalii, ca de pildă faptul că Geoff conducea o mașină Subaru Impreza, ceea ce îi dădea un aer de „băiat de curse”. Aș vrea să-mi pot aminti la fel de clar și ceea ce mi-a spus după ce i-am povestit ce se întâmplase și după ce i-am arătat cât de imobil era umărul meu. Cred că a fost ceva de genul:

- Mă temeam că se va întâmpla asta. Umărul tău este afectat iremediabil și o să continue să se înrăutățească. O să-ți afecteze stilul de viață. Sfatul meu, ca profesionist în domeniu și ca prieten, este să nu mai joci.

A spus-o blând, de parcă ar fi vorbit cu un copil de zece ani. Ne știam deja destul de bine și voia să se asigure că înțeleg situația.

Nu mai aveam nimic de spus. Nici nu mai eram prezent. Fusesem separat de mine însumi și dus altundeva de o durere îngrozitoare. Trecusem și înainte prin momente grele, pierdusem membri ai familiei și prieteni, iar această veste îmi provoca exact aceeași durere. Nu l-am contrazis, nu am pus nicio întrebare, pentru că era ceea ce știam și eu. Mă temusem de acest moment. Umbra întunecată din mintea mea ieșise din nou la suprafață pentru a cere ceea ce i se cuvenea. *Ei bine, acum chiar că m-a prins în gheare...* era tot ce gândeam.

Oricum, concluzia era că, pentru o viață cât de cât normală, aveam nevoie de o nouă operație. Odată ieșit din cabinet, în parcare, am discutat cu Dan despre cât de repede aș putea să o fac. Pentru o secundă am crezut chiar că operația mi-ar putea salva cariera. În mod normal, ar fi trebuit să aștept până la încheierea sezonului pentru ca echipa să poată finaliza formalitățile, așa că Dan a sugerat să-mi folosesc propria asigurare medicală, în cazul în care aveam. Aveam ceva, o poliță de la clubul la care activasem înainte. Erau multe de făcut. Găsește numărul casei de asigurări. Fă aranjamentele necesare.

Am urcat în mașină, dar acest val de hotărâre nu a ținut prea mult. Am ieșit din parcare la clinică lui Geoff, din Cardiff, și imediat mi-am dat seama că nu ar fi trebuit să mă urc la volan. Când ești în șoc, intri într-un fel de transă. Te holbezi la ceva, sau mai degrabă prin ceva; îți pieri concentrarea. *Ce mama naibii se întâmplă?* mă întrebam. Nu acesta era planul. *Nu acesta era planul.*

Am sunat-o pe Dee Clark, doctorița echipei Dragons, care era foarte apropiată de noi, jucătorii. Știa foarte bine câtă fragilitate se ascunde în spatele durității masculilor dintr-un mediu plin de testosteron și înțelegea importanța unui sprijin. I-am spus totul. Ca întotdeauna, a fost perfect rațională și mi-a explicat că trebuie să-mi iau numărul de asigurare de la Bupa

(n.r. companie de asigurări medicale). Era ceva pe care puteam să mă concentrez, așa că i-am sunat imediat.

Nu cred că mai folosisem vreodată asigurarea aceea și mă mutasem de atâtea ori, încât nici nu mai știam cu ce adresă mă înregistrasem. Drept urmare, conversația a luat o turnură neașteptată. Am început să recit adresele tuturor locurilor în care locuisem vreodată, un fel de tur al carierei mele, iar tipul de la Bupa dădea verdicte.

- Madrid House, numărul 41?

- Nu.

- North Lane, numărul 23?

- Nu.

Când, în sfârșit, am găsit adresa potrivită, am sunat-o pe Helen, secretara lui Geoff, să-i dau numărul asigurării. Apoi, când mi-am revenit, probabil jumătate de oră mai târziu (deși mi-au părut zile întregi), am plecat acasă ca să le dau vestea părinților mei.

Mama și tata au fost la fel de șocați ca și mine la auzul veștilor. Știau că mă accidentasem și nu era prima oară. Mama și tata trăiseră cu intensitate fiecare schimbare din cariera mea, așa că acesta era și pentru ei sfârșitul unei perioade importante din viață. Dar au fost puternici și m-au sprijinit. Nu știu dacă aș fi reușit să trec peste săptămânile care au urmat fără ajutorul lor. Nu că le-aș fi făcut cine știe ce confesiuni, dar știam că, fizic, sunt acolo și asta a contat enorm. Au reprezentat constanța de care m-am agățat atunci când totul s-a destrămat în jurul meu.

Probabil le-am spus și prietenilor mei Kev Morgan și Sonny Parker, pentru că îmi amintesc următoarea seară de vineri. Kev a sugerat să ieșim să bem o bere în Cardiff și, nu știu cum, de la pizza și bere am ajuns într-un club. Am băut prea mult și m-am comportat într-un mod de care mi-e rușine chiar și când mă gândesc la asta, darămite când scriu. Nu sunt un nesimțit atunci când mă îmbăt – sunt destul de sigur de asta – dar în seara aceea am fost. M-am luat la hartă cu niște tipi și am vărsat